

[Udenrigsministeren]

I mit indlæg på FNs generalforsamling i år kom jeg ind på en række nedrustnings-spørgsmål. Jeg beklagede det seneste års manglende fremskridt og rettede en appel til især USA og Sovjetunionen om at samarbejde om en løsning af de meget vigtige spørgsmål på nedrustningsområdet. Jeg nævnte her specielt forhindring af et våbenkapløb i det ydre rum, et fuldstændigt stop for atomprøvesprængninger, INF- og START-forhandlingerne, fastfrysning af atomvåben, atomvåbenfri zoner, forbud mod kemiske våben og FN-ekspertrapporten om konventionelle våben.

De danske synspunkter er endvidere blevet markeret mere detaljeret gennem vore indlæg i generaldebatten om nedrustnings-spørgsmål i generalforsamlingens første samling, og i dette indlæg blev der givet udtryk for et stærkt håb om en snarlig genoptagelse af forhandlingerne mellem USA og Sovjetunionen om begrænsning af atomvåben.

Danmarks ubetingede støtte til indførelse af et fuldstændigt atomprøvestop og vores aktive medvirken til etablering af et effektivt kontrolsystem blev omtalt. Vi udtrykte endvidere støtte til en effektiv videreførelse af den meget vigtige traktat om ikke-spredning af kernevåben; også atomvåbenfrie zoner blev omtalt, og vi gav udtryk for, at vi gik ind for drøftelser, der havde til formål at etablere en atomvåbenfri zone i Norden i en bredere europæisk sammenhæng og med garantier fra USA og Sovjetunionen.

Hvad angår fastfrysning af kernevåben, blev det nævnt, at den danske regering støttede tanken om, at atomvåbenmagterne skulle nå til enighed om en kontrollerbar fastfrysning af atomvåben og deres fremføringsmidler som et udgangspunkt for forhandlinger om reduktioner.

Videre fremhævede vi vigtigheden af de igangværende forhandlinger om et forbud mod fremstilling og oplagring af kemiske våben, og vi hilste de skete fremskridt velkommen.

Vi gav udtryk for bekymring over risikoen for en udstrækning af våbenkapløbet til det ydre rum og talte til fordel for et forbud imod antisatellitvåben. Endelig fremhævedes betydningen af konferencen i Stockholm om tillid- og sikkerhedsskabende foranstaltninger i Europa.

Det danske indlæg i generaldebatten fremhævede desuden et spørgsmål, som også blev gjort til genstand for et særskilt dansk indlæg, nemlig nedrustning på området konventionelle våben. Som jeg var inde på i min redegørelse ved forespørgselsdebatten her i folketinget den 1. november 1984, er der her tale om et dansk initiativ, som har kørt i et par år i FN. Senest er der fremlagt en ekspertrapport, der analyserer det konventionelle våbenkapløb, og som peger på veje og midler til at iværksætte en nedrustningsproces på dette område. Rapporten fra ekspertgruppen, som jo havde dansk formandskab, er den første samlede fremstilling i FN-regie af problemerne i forbindelse med konventionelle våben. Rapporten er blevet debatteret på den igangværende generalforsamling, hvor den er blevet godt modtaget. Det er lykkedes at opnå enighed om et dansk resolutionsforslag, der anmoder FNs medlemslande om at fremsætte skriftlige bemærkninger til rapporten, og i lyset af disse bemærkninger, vil vi så overveje, hvordan vi kommer videre med sagen.

Dette danske initiativ betyder på ingen måde, at vi ønsker at give lavere prioritet til den nukleare nedrustning, men det er værd at holde sig for øje, at de konventionelle våbens kampkraft er øget meget betydeligt, og at 80 pct. af verdens samlede rustningsudgifter i dag ofres på disse våben. Hertil kommer risikoen for, at en konflikt udvikler sig fra at blive udkæmpet med konventionelle våben til en atomkrig.

Alt i alt er det derfor tilfredsstillende, at det er lykkedes at starte en proces i FN, der koncentrerer opmærksomheden om de sikkerhedsmæssige og økonomiske aspekter af det konventionelle våbenkapløb.

Ud over at have fremlagt dette resolutionsforslag er vi medforlagsstillere til en række andre resolutionsforslag, og det indebærer dels at vi er med til at formulere selve resolutionsteksten, dels at vi markerer vores holdning udadtil mere aktivt end blot igennem stemmeafgivning. I år er Danmark således med til at stille forslag om resolutioner, der drejer sig om forbud mod kemiske våben, nedskæring af militære budgetter, et fuldstændigt stop for atomprøvesprængninger, tillidskabende foranstaltninger, forbud mod inhumane våben, forbud mod fremstil-